

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan preznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 3. Naročnina in inserati
pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitar-
jeva ulice št. 3.

Štev. 20.

V Ljubljani, dné 15. oktobra 1903.

Leto XVI.

Kranjski deželni zbor.

Druga seja.

Drugo sejo kranjskega deželnega zbora otvoril je dež. glavar Detela 2. oktobra ob pol. 11. uri dopoldne. Janičar baron Švegel je nastopil takoj proti peticijam, katerih je bila cela vrsta za splošno in enako volivno pravico. Poslanca Šusteršič in Schweitzer sta mu zamašila s poslovníkom v roki usta. Potem se je volil peticijski odsek. Deželni glavar naznanja peticije, med katerimi je bilo posebno veliko onih za splošno in enako volilno pravico. Ko so se brale te peticije vrlih občinskih zastopov, ki so se potegnili za pravice ljudstva, je bilo polno poslancev okoli zapisnikarja. Janičar Svegel je z roko oprt na zapisnikarjevo mizo premišljeval, da se časi za predpravice baronov na Kranjskem izpreminjajo in da jim bode enkrat odklenkalo. Deželni predsednik Hein zagovarja nato kričeče postopanje vlade in bere svoj zagovor — slovenski. Saj zna jezik slovenskega kmeta — če se ga prisili. Dr. Schweitzer je interpeliral vlado zaradi ustanovitve kmetijskih zadrug.

Nujni predlogi.

Poslanec Jaklič je nujno predlagal, da se reši naklada za pridobnino pri kroš-

njarjih na Dolenjskem v korist krošnjarjem. Poslanca Susteršič in Jaklič s tovariši sta nujno predlagala, naj vlada naznani dež. zboru sredstva, katera hoče uporabiti o regulaciji učiteljskih plač. Poslanec Hribar je uležil predlog za preustrojitev učiteljišč. Šusteršič se je potegnil za časnikarje in potem nujno predlagal v pomoč revnemu prebivalstvu sledeče:

„Da se vsaj deloma odpomore po raznih elementarnih nezgodah, osobito po požarih, toči, i. t. d. provzročeni bedi znatnega dela prebivalstva dežele, se 1.) deželnemu odboru dovoli za l. 1903 izvanredni kredit v znesku 100.000 K v razdelitev med bedno ljudstvo. 2.) c. kr. osrednjo vlado pozivlje, da dovoli prizadetemu prebivalstvu izdatno državno podporo in osobito v ta namen odkaže primeren del izvenrednega kredita, dovoljenega ji s cesarsko naredbo dne 10. septembra 1903, drž. zak. št. 186.“

Iz govora g. poslanca Susteršiča za revno prebivalstvo povzamemo še to-le:

Požar na Vačah je škodoval 420.000 K.
Požar v Predgradu v Črnomeljskem okraju 240.000 K.
Požar v Martinjaku pri Cirknici 125.000 K.
Požar v Podtabru 60.000 K.
Požar v Dobračevi 50.000 K.
Te škode znašajo skup že 895.000 K.

Ako uvažujemo nadalje tiste požarne katastrofe, pri katerih znaša škoda 10.000 K. ali več, vidimo sledeče podatke:

Predlog v Krškem okraju, škoda 30.000 K.

Drnovce v občini Cerklje pri Krškem, škoda 25.000 K.

Prilipa pri Čatežu, škoda 24.500 K.

Gornje Skopice pri Cerkljah, krški okraj, škoda 23.000 K.

Cikava, občina Trebelno, škoda 14.000 K.

Loka pri Kočevju, 16.000 K.

Cepno pri Košani, 14.000 K.

Ako tem škodam priračunamo škodno svoto prejšnjih velikih požarov, pridemo do svote 1.041.950 K. K temu pridejo še posamezni požari s skupno škodo 92.920 K, tako da pridemo ob roki aktov do skupne škode po požarih 1.134.870 kron.

Gospóda moja! To je ogromna svota, katera zahteva tudi izredno pomoč! — Mi moramo sedaj pomagati, revščina je tukaj, nujna pomoč je potrebna. Kdor tega ne priznava, povabim ga, da gre na kolodvor gledat, kadar gredo naši ljudje v Ameriko. Tam se bo prepričal, kakšna revščina vlada v kranjski deželi. — Priznavam, dežela nima sredstev, da bi sama izpeljala tako pomožno akcijo, kakršne je v tem slučaju treba. Ali, gospóda moja, dežela more saj storiti, kar je v njeni moči, in na drugi strani pa zopet mora državna vlada iz državnih sredstev priskočiti na pomoč. — Razun požarov so bile še druge uime, v približno enakem obsegu kakor druga leta: toča, povodenj i. t. d. Skratka, ako vse to uvažujemo, škoda je izredno velika, zato je potrebna izredna pomoč in treba je te pomoči nujno.

Pa tudi država mora priskočiti na pomoč. Gospóda moja, za državno vlado je kranjska dežela vedno zadnja. Z nami se dela, kakor bi naša dežela ne imela enakih pravic kakor druge dežele. Kratkotako, mi smo pastorka med kronovinami avstrijskimi. Ne vem zakaj, ali gospóda moja — čudno je to!

Prijemlje ojstro barona Heina, ki poroča na Dunaj ministerstvu glede ljudstva, da podpore ni treba. Šusteršič povdarja, da je dolžnost deželnega zbora povzdigniti glas proti vladi in zaklicati: Beda je velika, pomoč zahtevamo. Vlada ima 15 milijonov kron na

razpolago in od teh je bilo odkazanih za pogorelce le 40.000 kron (klici ogorčenja!) Jaz sem minist. predsedniku izjavil, da se s to svoto naša dežela ne more zadovoljiti. — Nujnost sprejeta. — Čast Šusteršiču!

Ko sta se Tavčar in Ferjančič opekla nasproti Šusteršiču, dobi poslanec Mihael Arko besedo in govori o nujnosti, da naj se podržavi idrijska realka. Ko je končal svoj pet četrt ure dolgi govor in je glavar dal predlog na glasovanje, so zraven Nemcev in barona Svegelna, — obsedeli drugič tudi vsi liberalni poslanci — med njimi drž. poslanec za Idrijo — nadsvetnik Ferjančič. Lepa ta! Tako skrbi Ferjančič za Idrijo!! Kat. narodni poslanci kličejo: „To so zastopniki ljudstva!“ Sušteršič: „Državni poslanec idrijskega mesta ima res žalostno korajžo, potegovati se za svoje volivce!“ Nujni predlog je bil vsled nemško-slovenske liberalne zveze odklonjen. Sramota za to zvezo liberalno!

Deželni glavar se toplo spominja godu presv. cesarja. Dež. poslanci stojé poslušajo njegov govor in se pridružijo s „Slava“ klici predlogu, da se Njeg. Veličanstvu izročé čestitke dež. zbora!

Deželni glavar je zaključil sejo in naznanil prihodnjo sejo za torek 6. okt.

Tretja seja.

V tej seji je zapisnikar najpreje prebral peticije, ki so došle — med temi zopet veliko za splošno in enako volivno pravico. Vidi se, da naši slovenski kmetje hočejo istih pravic kakor nemški baroni. Prav je tako!

Ko je vložil posl. Jaklič peticijo županstva v Strugah za odpravo deželnih in drugih naklad na pridobnino krošnjarjev in Pogačnik s tovariši interpelacijo na vlado glede cenitve zemljišč, ki so se izlastila za žel. zgradbo po jeseniški in gorjanski občini na Gorenjskem, vprašal je Šusteršič, kakšne zveze ima vlada z liberalnimi časopisi, da kar naprej pišejo, kar se ima zgoditi v deželnem zboru kranjskem in zakliče proti Heinu: „Mi protestiramo proti vsem časnikarskim spletkam deželne vlade.“ Odobranje! Dr. Schweitzer kliče: Hein naj govori! — Hein res vstane, se prezirljivo smehlja proti dr. Šusteršiču in zakliče: „Po-

slanec Šusteršič se je ešofiral. "Dr. Šusteršič skoči pred Heina in zakliče: „Kaj pravite? Vi morate s poslanci dostojno govoriti. Mislite, da sem Vaš svetnik? S svojimi svetniki govorite tako! Jaz nisem vaš služabnik! Mi Vam bomo že pokazali, da se bodele dostojno izražali napram poslancem. Povejte, kaj vlada namerava!“ Kat. narodni so hrupno pritrjevali dr. Šusteršiču, med tem ko so se nemški poslanci in liberalni slovenski kakor Pirc, Ferjančič, vlekli za Heina. Dr. Šusteršič in kat. narodni poslanci kličejo liberalcem, ki so zbrani z Nemci za Heinovim hrbtom: „Vladne sužnje igrate! In taki poslanci bi kedaj branili slovensko čast proti nasprotnikom?“

Po kratkem a ostrem prepiru med Šusteršičem in Heinom, kateremu je Šusteršič zaklical, da žaljivega tona ne trpi od vlade nasproti poslancem, sledila je tajna seja zaradi dež. muzeja. Nato je posl. Mih. Arko govoril o nujnem predlogu, da naj vlada zboljša položaj učiteljev na c. kr. rudniški šoli v Idriji. Med govorom je Šusteršič zaklical Tavčarju, ki je vedno godrnjal: „Vi tega ne veste, zato pa poslušajte!“ Kadar so pa volitve, pa dr. Tavčar veliko govori učiteljem Dr. Tavčar ni učitelj, zato ni stvar zanj nujna. Švegel in Tavčar pravita, da ne bota njegovi stranki: to je nemška in slovensko-liberalna, glasovali za noben nujen predlog več. Dr. Šusteršič pravi: Dokler niosigurana pravična volivna reforma, toliko časa ne bo rednega dež. zbora. Današnja vaša izjava kaže, da ste igrali frivolno komedijo. (Burno odobravanje med katol. narodnimi poslanci in na galeriji. „Bila je hlimba“.) Ko Tavčar pravi, da njegova stranka skrbi za kmeta, kličejo katol. narodni poslanci: „Kajne, sknofom?“ Šusteršič: „Dajte kmetu več pravic, potem bo ljudstvo že skrbelo zase! Naše stališče je, da je najnujnejša volivna reforma. (Viharno odobravanje.) Nikar ne mislite, da bote utrudili nas ali ljudstvo. Ljudstvo je dobro vedelo, zakaj je pričelo boj za volivno reformo in boj se bo nadaljeval še z večjo odločnostjo (Burno odobravanje). Nujnost je bila potem odklonjena. Za njo so glasovali le katol. narodni poslanci. Dež. glavar je zaključil sejo potem, ko je dr. Šusteršič Ferjančiču, ki še poslovnika ne bere, kaj

še kaj drugega — korenčka nastrgal. Prihodnja seja v petek 9. okt. Med tem časom naj bi delali odseki. — Toda — liberalci, ki nosijo pri volitvah vedno ljubezen do kmeta na jeziku, a ga v resnici hočejo pitati le s knofom, pokazali so tudi v odsekih, da je taka ljubezen hinavska in da jim za kmeta ni nič — čisto nič. Ker so liberalci z Nemci vred v večini, zato so si sami razdelili večino in vse važnejše referate — a pri tem sklenili, da ne bodo v odseku nič poročali, to se pravi: da nočejo delati Referate prevzeti in ne poročati — to je liberalno. Za gospodarstvo v deželi so odgovorni le liberalci, ki so v večini. Naši katol. narodni poslanci so hoteli in so pripravljeni delati v tem oziru za bedno ljudstvo in bedne prosilce, a liberalci — nočejo delati, zraven se pa lažejo, da naši zavirajo rešitev prošenj bednega ljudstva. Liberalni poslanci imajo v rokah prošnje in se sedaj igrajo ž njimi! Katoško narodni volivci, poučite liberalne volivce — kaj so volili v deželni zbor. Liberalni poslanci nastopajo vedno le kot nasprotniki ljudskih pravic.

Četrta seja.

Deželni predsednik je najprej izročil zahvalo na čestitke dež. zbora cesarju, nato pa je deželni glavar Detela podal izjavo, v kateri pravi, da bo branil pravice deželnega glavarja, ki mu jih daje ustava in da je in bo postopal vedno pravično in nepristransko. Dr. Šusteršič poda istotako izjavo, v kateri povdarja, da naj nemška in slovenska liberalna stranka ne misli, da bi kar meni nič tebi nič mogla in smela spreminjati poslovni red in prijemlje Heina zaradi korespondenčnega urada. Lukman in Švegel se opravičujeta pred dež. glavarjem in dasta mu zadoščenje. Mihael Arko ostro prijemlje liberalce, ker še za take predloge nečejo glasovati, katerih uresničenje bi deželo še nič ne stalo ne. „Ljudstvo zahteva, da ima vsak toliko pravic, kot kak graščak.“ Izpregovoril je sedaj tudi Hein par besedi in Tavčar se je zaletaval v kat. narodno stranko, a Šusteršič mu je zaklical, „da Tavčar vseeno jemlje plačo kot deželni odbornik, a za ljudstvo mu ni nič.“ Sedaj se vzdigne dr. Schweitzer in dobro in ojstro

z dokazi pove Heinu, kar mu gre, in zavrne Tavčarja, ki je prej rekel, da naši poslanci nočejo delati. Liberalci nočejo, ker nočejo reševati predlogov v odsekih in tako kradejo ljudstvu premoženje in življenje — a pravice jim ne dajo. (Ploskanje med kat. narod. poslanci in galerije). Vložene sta bili še dve interpelaciji, namreč zaradi konfiskacije „Slovenca“ in pa zaradi koristi stavkajočih delavcev v Zagorju. Konec seje ob pol eni uri, ob treh bo zboroval ustavni odsek ob 4. bo zopet seja. Ko je otvoril dež. glavar zopet sejo ob 5. uri, začela se je brati interpelacija zaradi sloven. vseučilišča. — Tako so kat. narodni poslanci v teh sejah jasno in s pogumom nastopili za to, da se ljudstvu da pravica. Posebno dr. Susteršič je vedno med prvimi, ki tirja to, kar kmeta in delavca najbolj tišči! Čast jim! Ljudstvo je z njimi in bo tudi v prihodnje z njimi, naj pride kar hoče!

Listek.

Potokarjev sin.

(Priredil Sm. . . .)

V.

Med tem časom se je Potokarjev Alojzij močno izpremenil. 25. avgusta — dneva ne bo pozabil nikdar — je prišel k Potokarju nek tujec in je vprašal, ako je prišel prav — h Kopaču.

Mlinarica je bila vesela, da ni bilo moža doma, kajti prav gotovo bi bil takoj ogenj v strehi, in je poslala svojega sina, da pokaže tujcu pot.

Nepoznan gospod je imel velik širokokrajnat slamnik in žametast jopič. Kmalu je opazil, kako ga mladi vodnik neprenehoma opazuje.

„Vidiš, dečko, ljudje niso vsi tako opravljeni kakor tu pri vas na deželi!“ ga je smehljaje ogovoril.

„To že vem. A tako opravljeni, kakor ste Vi, so sa—a—mo — — slikarji!“ je jecljal deček.

„Glej ga no fanta, odkod pa veš to?“

„V knjigah sem videl tako opravljene samo slikarje.“

„A tako?! Ali ti morda ugajajo slike?“

„O, da!“ je odgovoril deček in zardel.

„No, ker imaš slike tako rad, ti jih par pokažem. Malo šem že truden, zato se bodeva vsedla na oni-le brun in ti si lahko ogledaš par slik.“

In neznanec je krenil v senco, se vsedel na brun in odprl svoj kovčeg, nekaj časa brskal po njem, potem pa je pomolil nekaj Alojziju.

„To je lepa slika!“ je vskliknil ta. „Take pa res še nisem videl.“

Neznanec se je veselil nad dečkovim zan manjem in mu pokazal še par drugih, nedovršenih slik.

„Te pa še niso končane“, je dejal Alojzij.

„Tam gori v mlinu, kjer bom preživel par tednov, jih bom lahko dovršil.“

„Vi ste — — Vi ste slikar!?“ in deček je prijel za roko prijaznega tujca.

„Je že res; ali kaj tebe to toliko briga?“

„Jaz — — jaz — —“ deček, je vznemirjenosti jecljal „jaz bi tako rad — — pa ne smem — — jaz imam slike tako rad!“

„No, no, dečko le potrpi! Znaš-li morda kaj risati?“

Ne — — pač — — a samo v šoli sem risal.“

„A tako! No, narisaj na ta-le papir križ. Tukaj imaš svinčnik.“

In slikar se je odstranil, da ne bi z gledanjem motil in vznemirjal svojega malega znanca.

„Kaj ne, saj delaš vse z ravnilom?“ ga je ogovoril čez nekaj časa, ne da bi se bil ozrl.

„Ravno vsega ne“, je odvrnil slikarček in risal dalje.

Tujec se je komaj kakih 20 minut zabaval s pregledovanjem časopisov, katere je nosil s seboj ko je pristopil Alojzij in dejal: „Sem že narisal.“

Slikar ni verjel lastnim očem. Misлил je, da bo dečko naslikal križ z ravnimi črtami, kakoršnega rišejo mali dečki v šoli. A v rokah je imel križ dovršen, lepo osenčen, s streho, na kateri je pela ptička.

„Ti si cel umetnik, dečko! Kdo te je pa naučil?“

„Nihče.“

„No, no!“

„Prav gotovo; saj to vendar ni nič težavnega!“

Slikar se je popraskal za ušesom in dejal: „Mislim, da si se ravno v risanju križa najbolj vadil. Naslikaj oni-le hlod!“

„Smem-li naslikati tudi martinčka na njem?“

„Zakaj?“

„Ker bo potem mnogo lepše.“

„Naredi, kar hočeš.“

Slikar se ni mogel načuditi dečkovi spretnosti. Med tem sta prišla dva Alojzijevega sošolca mimo in mu rekla: „Slikarček, greš-li z nama v gozd borovnice nabirat?“

„Ne!“ se je Alojzij kratko odrezal.

„Slikarčka te že imenujejo? Dečko, ti mi ugajaš. Kdaj imate jutri šolo?“

„Sedaj imamo že počitnice.“

„Kakor nalašč. Potem se snideva jutri ob desetih tukaj. Jaz bom naslikal to pokrajino; ti boš pa gledal, kako slikam. Ali si zadovoljen?“

„O prav rad pridem“, je vskliknil deček. „Mama mi bodo že dovolili.“

Pokazal je novemu prijatelju pot do Kopačevega mlina, potem pa se spustil v dir proti domači hiši. Doma je povedal vse materi.

Od tega dne je bil Alojzij vedno pri tujem a prijaznem slikarju. Povsod ga je spremljal in pazno opazoval, kako slika. Kako so mu hiteli dnevi! Tedaj pa je prišel oni usodepolni dan, ko ga je pijanček Mišel imenoval slikarček in je oče to slišal. Deček je spoznal iz očetove jeze, da z njegovim slikarstvom ne bo nič in ves potrj je potožil to slikarju in mu tudi dejal, da odsedaj naprej ne bo prišel nič več češ da se boji, da ne bi oče izvedel.

Umetnik je nekaj zagodel in pri slovesu dobrohotno stisnil dečku roko rekoč:

„Le pogum! Kmalu se vidimo!“

Čez par dni je prišel k Potokarju in prašal, ako je gospodar doma. Razložil mu je vse natanko in povedal, kako nadarjenost ima njegov sin za slikanje.

Potokarju se je čelo stemnilo in skoraj jezen je prašal:

„Kaj mene briga?“

„I kaj Vas briga? Dečka dajte kam, da se izšola. Poslušajte moj svet. On bo postal v kratkem času izvrsten slikar.“

Potokar se ni mogel premagati. Kratkotomalo je zavrnil slikarja, da iz te moke ne bo kruha in da naj raditega nikar ne zahaja k njemu, če ne, mu bo pokazal vrata

Ko je slikar odšel, znosil se je Potokar najprvo nad ženo, zakaj daje dečku potuho, potem pa še sinu zabičil, naj si le izbije take „muhe“ iz glave in naj raje gleda, da bo dobro dovršil šolo, ker potem bo šel v mesto, da se izučí za trgovca.

„Tako hočem jaz, in tu sem gospodar tudi jaz in ugovarjati mi ne sme nihče“, in odšel je v gostilno jezo hladit.

Delo božje previdnosti in pravice.

V sicer tihem in samotnem trgu je kmalu po solnčnem zatonu naenkrat zavlada neka skrivnostna živahnost. Možje so hiteli s polja, pogledovali se pri srečanju s pomenljivimi pogledi in se tiho povpraševali: „Ali je že tukaj? Je-li vse varno?“ Tudi žene so hitele domov, tudi one so imele tihe in vroče želje — a ravno nasprotne kakor možje! „Da bi tega sleparja saj ne bilo, da bi se mu ne dali predaleč

zapeljati!“ take in podobne želje bi bil lahko čital vsem z obraza.

Oseba, ki je tako vznemirjala ves trg, je bil rdeč kar Lipiljo, ki je hotel svoje „vse osrečujoče nauke“ natvesti tudi našim znanecem. Da bi se mu to bolje posrečilo, poiskal si je v osebi krojača Don Juana pomagača, ki naj bi mu pripravil pot. S svojim dobrim jezičkom je res kmalo pridobil vse one, ki so rajše postopali nego delali in bi najrajše živeli na občinske stroške. Sčasoma je z mamljivimi besedami zmešal tudi bolj treznim pamet in pojme. Tedaj pa je sporočil Don Juan Lipilju, naj pride, češ, tla so zanj že ugodna.

In za nocoj je napovedal svoj prihod! Ko se je storila trda noč, začeli so se zbirati možje na Don Juanovem podu. Na podu je bil pripravljen oder, okrašen z rdečimi zastavami. Približala se je polnočna ura in tedaj je stopil na oder Don Juan in predstavil „rešitelja vseh revežev“ Lipilja in mu dal besedo.

„Ura pravice je prišla!“ je pričel Lipiljo. „Minuli so dnevi, ko so se nekaterniki mastili z žulji delavcev-trpinov. Napočil je dan enakosti! Prehodel sem vso deželo, trpel lakoto, žejo, preganjanje, zaničevanje, a pretrpel sem vse to rad, ker vem, da je vse to za moje brate-trpine! Povsod sem razširjal pravo omiko in njen sad se bo pokazal tedaj, ko bo naša lepa domovina proglašena soglasno za zvezno republiko. In tedaj bo zavlada pravo bratoljubje, ko se bo takoj razdelilo med vse enako premoženje. Prinašam Vam tu rdeči prapor, prapor rešitve! Za-se ne zahtevam nič! Pripravljen sem pa na novo delo, na nove žrtve kot zastopnik bednega ljudstva v zvezni republik!“

In „rešitelj bednih“ je končal. Ljudje, omamljeni po zapeljivih besedah, so mu ploskali, pritrjevali in kričali: „Dobro, bravo!“ Gromovitega pritrjevanja ni bilo konca in Lipiljo je moral pozvoniti s kravjim zvoncem, da je mogel zopet govoriti. Razložil jim je ves načrt. Jutršnji dan je rešilni dan za trpina. Svetoval jim je naj se opoldne kar naenkrat dobro oboroženi zberó na trgu, naj se polasté županske hiše, naj odstavijo župana in vse zastopnike in naj izvolijo nove. Potem pa naj počakajo daljnih navodil. S trikratnim klicem: „Naj živi zvezna republika!“ je zaključil shod. Ljudje so se oduševljeni razšli, saj so imeli sladko nado v srcu, da jim je vstal rešitelj, da jim bo kmalu napočil dan lepši od vseh preteklih.

Napočil je rešilni dan. Ura v zvoniku je pričela bití poldne. Hipoma je mrgolelo na trgu vse polno neodrešencev. Pri zadnjem udarcu se je prikazal v zvoniku Don Juan in razobesil rdečo zastavo in je zakričal na ves glas: „Živela republika! Proč s krvosesi!“ Iz tisoč grl je zagromelo: „Živela republika! Proč s krvosesi!“ In omamljena in oslepljena množica je navalila na župansko hišo.

A oko pravice ni bilo oslepljeno. Videlo je in spoznalo vso nevarnost. V hipu je molelo iz vsakega okna občinske hiše dvoje ali troje karabinerjev. „Proč od tukaj, drugače...!“ je zakričal poveljnik, ali omamljena množica ni slušala — in počila je močna salva! Za hip nekoliko preplašenih napadovalcev se je polotila besnost. Nič niso izdale kroglje; pričel se je oni boj, ki vlada na svetu,

odkar je položil Kajn roko na brata Abeljna — bratomorni boj.

Medtem se je začulo tam od cerkve sem žalostno, pretresljivo, otožno petje. Pokazal se je čudovit prizor. Kakih sto žena je spremljalo z gorečimi svečami soho Križanega, katero je nosilo šest belo oblečenih devic. In Križani — s trnjevo krono na glavi, obraz je prevevala neka čudna bledoba — je zrl z otožno resnim pogledom na bojujoče, kakor bi hotel izreči strašne besede: „Kaj, Kaj, kaj si storil svojemu bratu?“

Kakor začarani so odnehali od boja in dočim je desnica nehoté omahnila in izpustila puško, je levica istotako nehoté prišla za pokrivalo in odkrila glavo in iz oči onih, ki so bili podobni pred kratkim bolj zverem kakor ljudem, je sevala miloba in prošnja za odpuščanje, ko je zagledal ta med jokajočimi ženami svojo mater, drugi svojo ženo, a tretji svojo hčer.

Manjkalo je le še iskric in bojevniki, ki so trepetali pred soho Križanega — Sodnika, bi bili dali duška svojim čustvom. Bogokletna hudobnost Don Juana je prižgala ono iskrico. Ko je videl, da je njegova igra izigrana in zaigrana, tedaj je nameril, počil je strel in kroglja je predrila srce Onega, ki je prosil: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“

Učinka ne popiše nobeno pero. Možje so vrgli puške od sebe — pozabili so na boj in na svoj načrt — žene pa sveče in vsi so hiteli k sohi, kakor bi se bali, da so zakrivali iznova smrt Zveličarjevo. Vsi so si podali roke, napadovalci in napadeni in podali so se vsi kakor v zahvalni procesiji v cerkev, da bi prosili tam odpuščanja svojega pastirja.

Niso še dospeli do cerkve, kar jim prihitita nasproti v eni sapi dva dečka, ki sta kričaje in jecljaje povedala, da sta videla tam na hribčku zunaj mesta mrtveca. Množica je hitela nekaj sluteč na kraj nesreče. In res — Don Juan — mrtev! Kroglja mu je predrila srce ravno na tistem mestu kakor je kroglja iz njegove puške predrila srce Križanega.

Množica je osupnila. Nihče ni vprašal: „Kdo? — kdaj? — kako? — zakaj?“ spogledali so se in vskliknili: „To je delo božje pravice. Prizanesi nam o Gospod!“ — A —

Politični razgled.

Naš državni zbor.

Velike državne potrebe so prisilile vlado, da je sklicala državni zbor že na dan 23. septembra. Vlada sama je predložila tudi prvi predlog: prekličite naj se dostavek v zakonu z dne 26. svečana tega leta, po

katerem naj vojna uprava pokliče vojaške novice v službo le tedaj in v toliki meri, kolikor se dovoli tudi na Ogrskem. Vlada je hotela s tem imeti pristo stališče, in nobenega ozira na Ogrsko. To je seveda gotovo prav! In kaj takega so tudi vsi poslanci želeli. A, glej! Dasi so vsi isto želeli, na isto delali, vendar so lovili poslanci vsled nemških komedij štiri dni slepe miši po zbornici, predno so kaj vkrenili. Srečno so vendar navsezadnje sklenili, naj gredo vojaki po triletni službi domov, novincev pa naj se pokliče 59.024 po številu pod vojaško suktnjo. Druga točka državnega zbora je bila dovolitev podpor; vsled velikanskih povodenj, viharjev, požarov, ki so obiskali tudi našo domovino zelo pogosto, je vlada določila 15 milijonov kron za razne dežele. Slovenski poslanci so oddali več nujnih predlogov.

Razmere na Ogrskem.

Ker so Ogrji tudi nadalje vedno bolj ropotali zoper vlado in njene korake in ker le niso hoteli nič prijenjavati, je presvitli cesar mislil, da bi bilo najbolje, ako imenuje brž ministrskega predsednika, ki bi sestavil novo vlado in tako morebiti vsaj malo pomiril vzburjene duhove. To nalogo je cesar dal prejšnjemu predsedniku, znanemu grofu Kuen-Hedervariju. Toda ko se je prikazal „novi“ predsednik v zbornico, je nastal po vsej dvorani silen vihar. Vpili so nanj, da je podkupovavec, ničvrednej, lump itd. Ko je začel govoriti, je pa nastal tak brum in šum, da ni mogel dalje. Vse je vpilo in kričalo. Znani urednik Košut je ostro govoril proti cesarju, in drugi poslanci so mu pritrjevali! Kaj takega se godi po Ogrskem! Poslanec Barabas je vpil: Mi ne verjemo na kraljeve besede. Ko so ga zavoljo takih besedi nekateri poslanci gledali vseeno malo postrani, jim je dejal, da jih bo tožil in zahteval za doščjenja!! Pri nadaljnjih sejah državnega zbora so se liberalci izjavili, da ne bodo hodili več v državni zbor, ako se ne sestavi brž novo ministrstvo. Hedervari namreč je že dolgo časa iskal mož za ministre, a jih ni dobil. Hodil je večkrat poročat na Dunaj cesarju o položaju. A ker je mož sprevidel, da ne bo nič, bo menda zopet odstopil. Cesar se sedaj pogovarja s Selom; ta bo menda Hedervarijev naslednik. Sel bo nerad prevzel zopet to sitno mesto, a ker je vsak drug za sedaj nemogoč, in ker je tudi cesar sprevidel, da ne more obdržati Hedervarija, se bo Sel, tako pripovedujejo, moral pač udati cesarjevi prošnji. — Po Ogrskem se godi res čudno. Hujskači so nagovarjali vojake, naj se upro nemškemu armadnemu jeziku; ljudstvo so šuntali, naj ne oddaja davkov. Častniki so pričeli govoriti z vojaštvom le madjarski; namesto nemških napisov, odlokov, postav, itd. so nastavljene samo madjarske!! Kaj je to? To, pravijo, je neki dopustil vojni minister. V mestu Segedinu so se primerili veliki nemiri. Pred Košutov spomenik so namreč položili nek žaljiv venec. Vojaški poveljnik je ukazal, naj pridejo vojaki in ga snamejo s spomenika, in je ljudstvo to videlo je jelo metati kamenje na vojake; precej je ostalo ranjenih. Nemiri niso hoteli ponehati. Pobjijali so okna in delali druge neumnosti. — V budimpeščanski vojašnici notranjega mesta so našli precejšnje število anarhističskih lepakov ali plakatov, ki so bili pisani

proti cesarju. Kako je kaj takega mogoče pri vojakih, naj Bog razloži! Če se bo še nadalje godilo kaj takega tam na ogrski strani, bo pač pametno, da poseže naša država vmes. Ali bode res gledala dalj časa kaj takega? Štajerski deželni poslanec, grof Atems, je spisal neko knjižico, ki govori nekaj o takih korakih. To je že čas.

Deželni zbori.

V več deželnih zborih so se jeli oglašati poslanci za enako in splošno volivno pravico. Vendar se smemo ponašati, da tako živahnega pogajanja ni nikjer kot na Kranjskem. Tudi Slovenci na štajerskem so se jeli gibati za to. Poslanec Robič je stavil predlog za spremembo deželnega reda in deželnega zbora. Rekel je, da naj se znižajo poslanci iz veleposestva, da naj se pomnoži število volišč in kmetijskih zastopnikov. Za njim je govorilo več govornikov, in vnelo se je prav živahno razgovorjanje o tem. Več nemških poslancev je bilo čisto na strani Robičevi. Dosegli so vendar toliko, da so bili ti spremembni predlogi izročeni ustavnemu političnemu odseku. Bog daj, da bi se naredilo kaj kruha iz te moke.

Ruski car v Avstriji.

Te dni nas je počastil s svojim obiskom ruski car Nikolaj, ki se je vozil tod mimo naše države na Italijansko. Ustavil se je bil na Dunaju pri cesarju. Cesar ga je prav pristržno sprejel in mu napravil tudi veselje, da ga je povabil na lov na Štajersko. Cesar je dejal, da sta oba vladarja edina in da bode ta tudi edino postopala proti dogodkom na Balkanu, ker oba želita že enkrat miru. — Iz Italije se čuje, da so ondi nekateri prenapeteži nezadovoljni z obiskom ruskega čarja, češ, da je preveč samoblasten. Italijani bi menda radi, da naj bi car na Ruskem vpeljal take razmere, da bi ljudstvo moralo, kakor v Italiji, zapuščati domovino, in se seliti s trebuhom za kruhom v tuje kraje. V Italiji je za vladarja velika nevarnost. Znano je, koliko vladarjev so že pomorili italijanski anarhisti v zadnjih letih. Tudi naša rajna preblaga cesarica je padla pod bodalom laškega anarhista; celo cesar naš je bil že večkrat v nevarnosti. Kadar se pripelje kak vladar v Italijo, morajo laški policaji pozapreti po več tisoč ljudi. Tako je delala, ko je prišel v Rim angleški kralj in nemški cesar. In tudi sedaj bodo delali tako. Listi pišejo, da bodo pozapri, predno pride car v deželo, nič manj nego 4000 (reci in beri: štiri tisoč) oseb po ječah, da si bodo hladili svojo vročo laško kri. To je znak laškega prebivalstva! — Car je pripeljal s seboj tudi svojega ministra, ki se je veliko pogovarjal z našim ministrom o Balkanu. Obe vladi sta sklenili, da pošljeta ruskemu in avstrijskemu poslaniku poročila, v katerih se zgražata nad turško grozovitostjo in naročata poslanikom, naj gledata na to, da se reveži povrnejo na svoje domove in sezidajo hiše, vasi, cerkve in šole. — Ali je s takimi naročili kaj pomaganega? Tudi ko bi turški ljudje res kaj dopustili za sedaj, bi ondotno slovansko prebivalstvo prehitro začutilo žulje turških pritiskov. Tu ni nič drugače pomagano, kakor če se ubogi kristjani vzamejo izpod turške oblasti in se jim dá čisto samostojna država!

Italijanski srboriteži pa naše pokrajine.

Italijani gledajo zelo poželjivo na lepe naše pokrajine in bi jih radi požrli. Vedno in vedno hujskajo tisto malo številce Lahonov v Trstu, Tridentu in Gorici, naj se upirajo svojemu avstrijskemu cesarju, ter naj gledajo na to, da pridejo pod laško oblast. Ti neodrešeni Lahončki jim grede res na limanice, in za to si hodijo večkrat doli na Laško kam ogrevat tisto ubogo laško ljubezen. Naši hodijo tja, oni pa se tudi ne ogibajo naših. Te dni so imeli taki ljudje svoj shod v Vidmu na Laškem in so si segli globoko v roke. Ti ljudje, na čelu jim je general Garibaldi, so sklenili, da začno na vsak način pripravljati boj proti naši državi. Sami so tudi izjavili, da so v zvezi z Madjari in da jih podpirajo v boju zoper avstrijsko vlado. Nam Slovincem so rekli, da nas tudi podpirajo, ako hočemo stopiti ž njim vred proti cesarju, samo če jim le damo za to mesto Trst. Ne boš Jaka! Mi vidimo, da je to le pesek v oči! Mi ne bomo šli na limanice! Mi ostanemo junaško pri svojem ljubem cesarju in svojih pokrajinah!

Z Balkana.

Z Balkana prihajajo vedno novice, a vse so enake: vsaka prinese koliko in koliko da je padlo vstajnikov pod turškim mečem; koliko vasi je razdejanih in koliko je odpeljanih v sužnost. Uboga krščanska raja vzdihuje in stoka, joka in trpi — svetu se smili, vzbuja občudovanje, sočutje, pomilovanje, a ne gane se nihče! Države se posvetujejo, cesarji in njih ministri hodijo v posvete, delajo mirovne pogoje in načrte; človek bi mislil, danes bo konec vsem nezakonitostim na Balkanu, jutri zasije svoboda; toda nič ni in ni z vsem skupaj nič! Ustaši, ki ne morejo prenašati prevelikega jarma, se upirajo, turški vojaki jih streljajo — in tako se vzdržuje „večni mir“! Na vseh straneh vpijejo: „Vojska bo, vojska, krvava, živa vojska, še danes izbruhn“; a vsi tisti, ki bi morali pomagati ubogim tlačanom, drže roke križem. Rusija in naša država sta sklenili že Boga ve kolikokrat, da hočeta imeti mir in red na Balkanu, a storila ni nobena nič. Anglija se opira in zanaša na Avstrijo in Rusijo, češ da jih bo podpirala — a ni tudi nič. Rusija pa zopet pravi, da hoče imeti red in mir na Balkanu; obdržati ga pa hoče s tem, menda, ko nič ne stori, ali kaj?! Najbolj premeteno dela pri vsem tem pa le Turčija. Ta vedno naznanja, da se je že ustanovila komisija, ki ima namen vpeljati poboljšanje in da upa tako vstreči splošni želji zatiranih ubožcev. Sultan daje taka poročila tudi velevlastim in pravi, da bo kmalu vse dobro. Toda med tem ko tako naznanja v svet, se sama prav resno pripravlja za vojsko. Vsak dan pripelje nove konje, mule in drugo tovrno živino, streljivo, topove in puške. Ona tako goljufa ves svet. — Iz notranjih bojev imamo naslednja poročila: Vstaški odbor je sklenil, da pridobi novih moči za boj. Agitatorji hodijo pridno do vstajnikov ter jih navdušujejo. V več krajih so izbruhnile nove vstaje; ko so pridri turški vojaki, so razdejali več hiš s smodnikom. V gorovju Perin se je polotil kmetov tak strah pred Turki, da so pribežali v samostan okoli 2000 po številu. Turčija je

ustanovila vojaška sodišča. Obsodili so več vojakov. Poročila trdijo, da je bil v t vstajniški poveljnik Šišmanov, izdala sta ga neki dva učitelja. Turki kaj radi zažigajo vasi; vas German, ki so jo zažgali je štela nad 250 hiš, v tem požaru je zgorelo 800 ljudi, možkih in žensk. Nad 50 otrok so Turki vrgli v plamenico in so se norčevali iz malih mučeničkov. V okraju Marikovo so zažgali zopet samostan in cerkev. Albanci preganjajo krščanske žandarje; mnogo je ranjenih in ubitih. V Drinopolju so napravili Turki hitro sodbo, da bi tako obsodili več na smrt in dolgoletne ječe. Veliko je bilo že obsojenih na smrt; še več pa na dosmrtno ječe. Godi se res, kakor na sodnji dan! — Zanimanje za uboge Makedonce je posebno veliko v Peterburgu. Tam je slovansko društvo nabralo za makedonske ubežnike nad 10.000 rubljev (okoli 23.000 gl) Sklenili so, da pobirajo celo po cerkvah za reveže. Društvo kara Ruse, da se vse premalo zanimajo za tlačene brate. Kaj pa mi Slovenci? Saj so tudi naši bratje! Ali smo mi kaj boljši? Ali pri vas doma kaj mislite na kaj takega? Tudi nam bi bilo v čast, da bi se združil kak odbor in jel pobirati za Makedonce. — Veliko zanimanje je na Angleškem. Ljudje so v mestu Worcester napravili pod načelništvom svojega škofa velik shod za Makedonce. Pismeni izrazi sočutja in pomilovanja so leteli od vseh strani skupaj. Največ pozornosti je zbudilo pismo nadškofa iz Canterburi, v katerem pravi, da izreka ta shod željo celega angleškega naroda, ki zahteva z vso odločnostjo od angleške vlade, da se že stori enkrat konec turškim grozovitostim. A ne kaže še nič gotovega. O ko bi ubogi tlačani bili Nemci ali Lahje, Angleži ali Francozi, bi se vse drugače pripravljale oblasti za boj, — ker pa je ubogi tlačan Slovan, se pa ne zmeni nihče zanj; — saj on lahko trpi, ker je že od nekdanj navajen! — Ali res ne bo drugače?

Dopisi.

Z Ježice. V nedeljo, 27. t. m. se nas je sešlo lepo število mož k prijateljskemu razgovoru o nekaterih domačih zadevah, ki se tičejo nas vseh. Po krščanskem nauku so nam predstavili domači g. župnik našega prijatelja, gda Franciška Pengova, absolviranega agronoma in sedaj službujočega kapelana v Kranji. Glavne misli iz govora, ki ga je imel na to g. kapelan, so bile te:

„Prepadanja kmetijskega stanu v obče ni treba dokazovati, predobro ga čutimo na sebi in vidimo

lahko zabeleženega v zemljiških knjigah kot črno strašilo na belem polji. Pomoči je vsekako potreba. A odkodi jo dobiti? ... Res da vse dobro prihaja od zgoraj, a delati moramo tudi sami. Med zelo važno, dasi še daleko needino, rešilno sredstvo prištevamo kmetijsko samopomoč, ki se kaže v zadružništvu. V edinosti je moč, to geslo je zadonelo po celi Evropi in našlo, hvala Bogu, precej odmeva tudi na naših slovenskih tleh. Prvi cvetovi, ki so poglani iz te zadružne misli, so bile Rajfajzenove posojilnice. Govornik na kratko razloži, kako je blagemu rajnemu Rajfajzenu, po britki sili primoranemu, prišlo na misel pričeti s takimi posojilnicami. Navedel je zglede, da se še pri nas nahajajo ljudje, ki v 20 stoletji jemljejo obresti po 15 od sto! Zatorej priporočam ustanovitev take posojilnice, kakoršno naj bi imela sploh vsaka župnija. Kako velika je gmotna, pa kolikšna tudi нравna korist njena!

Tisti, ki so imeli sami opraviti z ustanavljanjem kake posojilnice, že vedo, kako je težko pripraviti kmete do tega, ker so bili naši ljudje vedno tlačeni, zato se zavedajo svoje slabosti nasproti oholemu vaškemu štempiharju, postali so grozno nezaupni in ne verjamejo, da bi z združenimi močmi sosedov kaj dosegli: češ, mi smo slabi, sosedje pa ravno tako, če ne še bolj. Dolgo, dolgo zmajuje kmet z glavo in šele tedaj, ko vidi očitne uspehe, začenja upati. Spoznava potrebo združenja, zaveda se svoje moči in veljave, ako drži s sosedi skupaj, kot posamezni člani držijo skupaj, ki delajo močno verigo. Kmet ni več suženj svojih upnikov, mir in zadovoljnost se vrne v hiše. Koliko solz je menj, koliko pa tudi obupnih kletvin in pijančevanja.

Kmet prodaja svojo živino in pridelke, kadar imajo najboljšo ceno, ker ve, da ga posojilnica rada čaka, ako si le more kaj prigrisposodariti. S pomočjo posojilnice si kmet uredi svoje dolgove, popravlja poslopja, kupuje živino in orodje, ker le tako more zmagovati teže dolgov, v katere ga je potisnilo največkrat oderuštvo.

Te posojilnice pa tudi zbirajo in množe raztreseno narodno premoženje. Dostikrat leže manjše svotice brezplodno v skrinjah kmetičevih, ker mu je prenerodno, ulagati denar v oddaljene hranilnice ker zamudi in potroši preveč na dolgem potu; v domači ga ne stane nič in vzdigne, kadar potrebuje.

Te posojilnice pospešujejo varčnost, koliko imajo že denarja hlapcev in dekel, ki bi drugače bil izgubljen v gostilnah, ker majhnih svot ne kaže nositi v daljne hranilnice.

Toda te posojilnice koristijo še drugače. V obupane in razdrobljene ljudske mase so zanesle oživljajoči duh združevanja in samopomoči. Ljudstvo počasi spregleduje, da je še mogoče pomagati si ali

vsaj z vspehom ovirati gospodarski propad, ako se združi v različnih zadrugah ter začne najprej boriti se proti različnim zajedalkam in potem iskati novih virov svojim dohodkom. Ljudstvo zbira svoje poslednje moči, da si otme svoj dom, da si olajša svoje gmotno stanje in se osvobodi.

Zdrav in krepak tok združevanja prešinja velike kmetske, rokodelske in delavske mase in po vseh krajih naše domovine vstajajo trdnjave, katere si postavlja ljudstvo v svojo blaginjo. Vstanavljajo se različne zadruge z najlepšim in najblažjim namenom — pomagati delavskim stanovom. V njih se bori kmet proti izkoriščevalnemu prekupčevalstvu; koder odpirajo nove vire svojim dohodkom s tem, da skušajo svoje pridelke dobro prodajati in ceno pa dobro blago kupovati brez posredovanja poži dovljenih prekupcev. V naši okolici čutimo trdo pest prekupčije v vseh pridelkih, posebno pa pri zelju, s katerim se peča velika večina gospodarjev. Saj imamo samo v vaseh Kleče (20), Savlje (20), Ježica (18), Mala vas (9) in Stožice (22), okoli 90 gospodarjev-zeljarjev. Koliko tisoč in tisoč kron gre samo v naši župniji vsako leto v izgubo vsled prefriganosti tujih tržaških prekupcev, ki zvijajo naše ljudi na neslišen način. In vendar si tako lahko pomagamo. Treba nam posnemati samo naše sosede iz Šmartna, Tolmačevega in doli do Zadobrove, ki so si napravili ravno letos prostorno skladišče za ribanje. To naj si ogledajo oni, ki še dvomijo nad možnostjo kmetijske samopomoči. — Koliko prednosti ima pač za nas tako skladišče! Nič več ni treba skrbeti, komu bi mogli prodati blago, tudi ne za ceno, kajti za normalno nastavljeno ceno, ki je za 100 kil surovih glav 3 (tri) krone, tedaj za 100 navadnih glav po 3 goldinarje se ni bati, da bi je kmet ne dobil vselej, če je pa kupčija ugodna, utegne dobiti še kaj po vrhu. Tudi ni treba glav prevažati po svetu in ponujati, da se Bogu usmili. Nekateri poreko: „Prodal sem že glavo na trgu po 4 do 5 krajcarjev.“ Verjamem, toda oglasi naj se mi mož, ki more reči, da je vse glave od prve do zadnje prodal po 3 krajcarje kos. Mislim, da ga ni pod našim in sosednjim zvonom. Kar je pri zeljarski zadrugi posebno ugodno je to, da si ni treba človeku nikdar beliti las zavoljo prodaje kislega zelja, ker zato je z veseljem pripravljena poskrbeti slavna „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani (Gradišče, 1) na katero se bomo obrnili in katera ima že precej razpredeno kupčijo z zeljem, ker ima za člane tudi nekaj kupčevalcev z zeljem, katerim posreduje varno prodajo blaga. Poleg tega prodaja tudi šmartenski zeljarski zadrugi zelje, katerega upajo letos odposlati naprej kakih 30 vagonov. Zatorej možje, pogum! Razširjajte mej seboj misel za zadružno raz-

pečavanje zelja in spomladi pričnemo z resnim delom. Čim več nas je, toliko bolje, a začeti smemo brez skrbi, da se oglasi le 20 posestnikov. Ker pridelava naša okolica zelo zgodnje zelje, bomo seveda prvo blago poslali naprej v celih glavah in le poznejše zribali. „Ker iz malega raste veliko“, bi izprva vzeli v najem kako prostorno šupo ali magazin, si kupili en nož za ribanje in navrtovač za šture ter potrebne kadi in vsa priprosta naprava je skupaj. Vse skupaj bi stalo le 7—800 gld., kar je za tako premožne posestnike in toliko število pač popolnoma nevagana stvar. Seveda je treba, ako hočemo kaj doseči, mejsebojne ljubezni, oddaljene od vsake strupene zavisti, ki ne privošči sosedu mrvice dobrega in ki raje sama škodo trpi, da bi le bližnjik kaj ne profitiral. Ako Vas bo vodila ljubezen, to je treba povdarjati, vodila ljubezen pri vsem Vašem početju, potem bodite prepričani, da tu Božji blagoslov ne bo izostal in Vaši otroci bodo še v tretjem in četrtem kolenu blagoslavljali čez stoletja spomin svojih očetov, ki so imeli srce in glavo na pravem mestu in so ob pravem času umeli zavarovati njihov gmotni ali gospodarski obstanek, ki je podlaga tudi njihovega slovensko-narodnega in katoliško-krščanskega verskega obstanka.“ To so misli predavatelja

Med razpravo so vstopili štirje domači možje, mej njimi gd. župan, ki so se pripeljali ravno od ogledov šmartenskega skladišča in so vsi navdušeni opisovali njegovo pripravno uredbo. V živahnem pomenku, kateri je sledil govoru, se je oglašil marsikak pošten mož, ki je opisoval svoje skušnje in križe, ki so mu jih naprtili tržaški in puljski judje. Tako je n. pr. eden peljal zadnja leta več vagonov frišnih glav v Trst; precej se poda do trgovca, kateremu je po navadi oddajal. Ta pa glav ne mara, češ: jih imam že zdaj preveč. Možak gre do družega, tretjega in četrtega veletrgovca. Vsi imajo preveč blaga (tako vsaj so rekli). Da bi ne šlo vse skupaj v izgubo, mora oddati mož vse blago po 2 kr glavo. Zmenjeni trgovci pa so si vihali brke veseli lepega prisleparjenega dobička. Takih izkušenj ima vsakdo, ki je imel kaj več opraviti v Trstu, dovelj. Ko je še g. župan voščil celi stvari veliko uspeha in nas je drug pošten domačin opomnil, kako da je potreba pri taki skupni reči mejsebojnega zaupanja, so g. župnik zaključili prijateljski razgovor in šli smo domov s trdnim sklepom in željo, da bi bilo iz te moke kaj prida lepega, belega kruha ali vsaj kup svetlih kronic za bolj prodano zelje.

iz Sodražice. Preljubi „Domoljub“, prosim Te za majhen prostorček v Tvojih predalih, ki naj bi bil skromen spomin možu, koji je bil skoraj vso dobo, kar izhajaš, in prihajaš med nas, Tvoj naročnik, in je Tebe visoko cenil, ter z veseljem prebiral.

Letos, v mesecu maju, je v starosti 65. let umrl Simon Vesel po domače „Blajev“. Bil je rajni v prvi vrsti neomajnega, odločno katoliškega mišljenja, kar je pokazal pri vsaki priliki. Dasiravno star po letih, je z mladeniškim navdušenjem in veseljem pozdravljal vsaki napredek pridobljen od katol. nar. stranke, naj si bo v narodnem, socialnem ali v verskem oziru. Z veseljem se je razgovarjal o vspehih kat. nar. stranke, svoje misli razlagal, češ to je koristno ali še to bi bilo dobro i. t. d. Vedno se je strinjal s kat. nar. stranko, podpiral z možko besedo in tudi dejansko težko nalogo kat. nar. stranke, ker edina ta je že — tako je večkrat rekel — in hoče še pomagati revnim in zatiranim stanovom. Po poklicu kmet, je ta stan čislal čez vse. Naj bode v letu ali v zimi, si ga dobil največkrat pri kmetem delu, ali na polju, ali doma v svoji delavnici, kjer je napravljaval ali popravljaval kmetško orodje. Ni zamudil minute s praznim vasovanjem, ali da bi hodil po gostilnah, kar je žalibog še tako grda navada pri marsikaterem kmetu. Po pogovoru: „pomagaj si sam, in tudi Bog ti pomaga“ se je vedno ravnal ter si tako ohranil, kar je redek slučaj, nezadolženo posestvo. Polje, gozdi, travniki, posebno njegova živina se je odlikovala, in hvalila pridnega gospodarja. Bil je rajni priprost, pa dovolj izučen kmet v svoji stroki. Precejšno vrsto let občinski svetovalec, je marsikaj pametnega svetoval. — V naši župniji je rajni Simon veljal za „vremenskega proroka“. Iz lastne izkušnje si je pridobil precejšno znanje o premembah vremena. Radi so ljudje prišli k njemu povprašat, posebno v košnji, češ, ali bo ugodno vreme, da bi smeli kositi, i. t. d. Odgovarjal je navadno: „to je Božja volja, pa po svojem skromnem znanju, ki sem si ga pridobil z Božjo pomočjo, rad povem, kar vem . . .“ Seveda naš Simon ni vselej pogodil, saj še tisti svetovnoznani prorok Falb, ki je študiral zvezde in je pred kratkim umrl, bi moral pritrdati, da ni pogodil vselej prave resnice. Smrt rajnega Simona je bila, lahko rečem, smrt pravičnega. Huda bolezen položila ga je na bolniško posteljo, ležal je šest tednov; nikdar ni bilo slišati tožbe iz njegovih ust, ampak ves udan v Božjo voljo je potrpežljivo prenašal bolečine, ter brez strahu smrti pričakoval. Kakor je večkrat prej vsako leto pogostoma, in posebno pobožno prejemal sv. Rešnje Telo, bil je v boleznih večkrat potolažen s tolažili naše sv. vere. Mirno, brez boja je izdihnil svojo dušo; vsak, ki je bil pričujoč pri njegovi smrti, je s solznimi očmi rekel: kakor mirno, lepo, vzgledno, krščansko je živel, tako je umrl. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Naj bo blagemu možu zemljica lahka, Bog mu daj zaslužen plačilo v svetih nebesih!

F. St.

iz Smlednika. Dne 17. septembra so priredili naši vrli fantje iz Marijine družbe veselico v prid nove farne knjižnice. Udeležnikov je bilo jako veliko ne le iz domače fare, ampak tudi iz sosednjih, tako da obsežni prostor posestnika Jakoba Konjar, ki je istega vselej rad posodil v izobraževalne namene, nikakor ni mogel sprejeti vseh gostov. Predstavljal se je dr. Krekova burka „Pravica se je izkazala“. Uloge so bile v spretnih rokah; najboljšje je pa nastopal „Abraham“, a tudi krčmar, dijaka in berač so dobro igrali. — Pred predstavo in po predstavi so udarjali tamburaši na svoje instrumente. Častno so rešili svojo nalogo. Mi se jim moramo le čuditi, da so se privadili v primerno kratkem času tako dobro igranju. Vsa čast jim! Kot zadnja točka na vsporedu je bil srečolov. Dobitke zanj so prav pridno nabirali mladeniči in dekleta iz Marijine družbe. Za glavni dobitke je bil določen „koštrun“, katerega so se Smlejci — včasih so jim iz drugih vasij radi malo ponagajali z njim — srečno iznebili, ker je bil odpeljan drugam. Čistega dohodka je bilo nad 200 kron, dovolj, da se za prvi začetek nabavijo knjige za knjižnico.

iz Radomelj. Tudi pri nas precej pridno prebiramo dobre časopise. Nekaj mož je pa tudi pri nas, kateri dajejo streho zapeljivcem. Mogoče — kar Bog daj — da jim morebiti ne verjamejo ter da čakajo komaj konec leta in se jih pozneje s tem otrebijo, da se ne naroče več nanje. Ti zapeljivci so: Slovenski narod, Gorenjec in trije — Štajerci. Rodoljuba pa, hvala Bogu, ne poznamo v Radomlju. Najpredrnejši zapeljivec pa je gotovo Štajerc. Če bi dotični, ki ga beró, pomislili, kako hinavskega se dela Štajerc in kako mami njih prepričanje, bi mu kmalu pokazali hrbet in pot — nazaj v Ptuj. Hinavsko sicer kaže obraz vernega človeka, a vse njegovo prizadevanje meri na to, da nam vkrade sveto vero. Pa ne samo vere, temveč tudi besedo materino! Kako so nas učili naši stariši govoriti? Ali so nas učili, da jih moramo prositi po nemško kruha? O, ne! Zatoraj spoštujmo govoricu starišev in občujmo in kramljajmo po domače! Štajerc pa pravi: „Kaj je to: kupuj ali prodajaj! Nемеc ali Slovenec to je vse jedno. O onih drugih dveh zapeljivcih nočem govoriti. To bi pa bilo skoro gotovo zastoj! Upajmo, da spozna ta ali oni in si namesto Štajerca naroči vrlega korenjaka „Domoljuba“ ali „Naš dom“, ki nas navdušujeta za vero in domovino. Povedal bom še, koliko dobrih listov prihaja k nam: 2 Slovenca, 1 Slovenski gospodar, 6 Domoljubov, 3 Bogoljubi in 3 Naši domi. Pokažimo Radomljani, da tudi mi nismo zadnji s tem, da se zanaprej število dobrih listov pri nas kar največ pomnoži! Vse za vero in domovino!

Iz Šmartna pri Litiji se poroča: 27. pr. m. nas je počastil mil. g. prelat in kanonik Janez Rozman. Prišel je sprejemati novih udov v obe Marijini družbi. V krasno ozaljšani župni cerkvi je imel g. prelat slavnostni govor, v katerem je z mladeniško živahnostjo navduševal Marijine otroke; potem je na novo sprejel 24 mladeničev in 33 deklet ter opravil pontifikalno sv. mašo ob asistenci 11 duhovnikov. Po končanem opravi se je milostnemu v župnišču zahvalil predsednik Janez Čopar imenom mladeniške in predsednica gdč. Marija Hostnik imenom dekliške Marijine družbe. — 4. oktobra pa je 14 mladeničev z zastavo vdeležilo se blagoslovljenja „kamniškega Doma“. — Ta teden in pretečeni smo imeli trgateg. Vina bo veliko manj kot lansko leto, a kapljica obeta biti letos mnogo boljše od lanske.

Ribniški novičar. Bili so pač bridki trenotki v pondeljek po rožnivenški nedelji opoldne v Dolenji vasi. V naročji svoje matere pojemal je blagi gospod kapelan Janez Kozina. Samo dvanajst dni je deloval v vinogradu Gospodovem, pa je šel že po plačilo. Zdi se nam, da mu je Bog dodelil samo dobroto in krasoto vzvišenega duhovskega poklica, podal mu je v posvečene roke samo kelih radosti in zveličanja, ne pa keliha trpljenja in bridkosti. Peljal ga je Zveličar samo na goro Tabor, kjer se je spreminjal v njegovih rokah, ne pa tudi na Oljsko goro; namesto na kraj krvavega potu, vzel ga je k sebi v nebesa. To naj bode tudi tolažba očetu in materi, bratom in sestram!

Rajni gospod je bil Ribničan, rojen na Bregu nad Ribnico. Poznal sem ga še kot mladega šolarja. Veliko lepega bi vam lahko napisal o njem, ker pa ni dovolj prostora naj povem samo to, da je bil dober otrok svojim starišem in ni ga bilo prav nikdar videti v slabi družini, kar se ne more o vsakem dijaku reči. Kot bogoslovec nakopal si je bolezen. Nekje se je prehladil. Lani je pel novo mašo kot tretjeletnik, toda že bolehen. Letos po Veliki noči ostal je doma, da bi se kaj okrepil. Prav priljubljen je bil v ribniškem župnišču in sploh pri duhovnikih zaradi lepih svojih lastnosti. — V sredo po svetem Matevžu spremil ga je gosp. dekan Dolinar na službo v Dolenjo vas, v sredo čez štirinajst dni prinesli so mrtvega nazaj v Ribnico. Še rožnivenško nedeljo je imel cerkveno opravi in ob 10. uri je levitiral pri cesarski maši v Ribnici. Tudi v pondeljek se je še opravil za sv. mašo, pa si ni upal k oltarju. Opolodne pa je pokrepčan s sv. zakramenti s prošnjo: molite zame! izdihnil svojo blago dušo. Da, dragi Janez, hočemo moliti za te, ti pa tudi nas ne zabil!

Št. Vid na Dolenjskem, začetkom oktobra. Dne 27. septembra, poslovil se je od nas čast. gospod kapelan Fran Zega, ter se, slušajoč višje povelje,

preselil na svoje novo mesto v Selce. Gosp. Zega, dasi je komaj čez poldrugo leto pri nas deloval, znal si je vendar pridobiti spoštovanje in ljubezen našega ljudstva. Bil je dober govornik in sploh vnet duhovnik.

Tukajšnja mladeniška Marijina družba žaluje ob slovesu, za svojim voditeljem, družbeni pevski zbor za svojim vnetim pevovodjem. Hvala Vam, blagi gosp. Franc! Hvala za vse lepe nauke, za trud in požrtvovalnost; plačnica Vaša bodi Marija! Bog blagoslovi Vaše delovanje na novem mestu! Fara Št. Vidska se Vas bode vedno hvaležno spominjala.

Hvaležna mladeniška Marijina družba.

Iz Olševka Naše izobraževalno društvo se pod spretnim vodstvom svojega predsednika lepo razvija. Ker pa stoji na katoliško-narodnem stališču, zato se ne čudite, dragi „Domoljubovi“ čitatelji, da ima tudi nasprotnike, ki bi ga najraje utopili v žlici vode. Med nje ni prištevati le domačih, ampak celo neki velesovski Amerikanec se repenči nad njim, seveda s takim uspehom, kakor pes, ki laja nad polno luno. Mi pa, ki smo društvu zvesti in nanj ponosni, gremo preko takih revštev na dnevni red.

Dve nedelji, 27. septembra in 4. oktobra, so nam društveniki priredili jako zabavna popoldneva. Obkrat so izvrstno predstavljali igri „Sv. Neža“ in „Kmet Hered“. Med tem, ko so nam v prvi privabili z ginljivim predstavljanjem solze v oči, so nam ta jok pri drugi spremenili v radosten smeh. Zlasti glavne uloge v obeh predstavah so bile naravnost izborne; pa tudi igralci manjših ulog so se dobro držali. Pred „Sv. Nežo“ je domači cerkveni zbor prav dovršeno zapel precej težavno Nedvedovo „Našo zvezdo“. Predstavljalci kakor tudi pevci so želi obilo pohvale. Mi gledalci in poslušalci jim pa kličemo: „Le tako neustrašeno naprej; upamo, da nas kmalu zopet razveselite s svojim nastopom na deskah, ki pomenjajo svet!“

Iz Bohinjske Bistrice. Delo v bohinjskem predoru dobro napreduje. Le še približno dva kilometra bo treba izkopati in odprta bo nova pot med Kranjskim in Goriškim. V nekaj dneh že prično tudi z zgradbo železnične proge. Peti oddelek proge ima izgotoviti podjetništvo Chierici in Picha. Ker leži ves ta oddelek v bistriški župniji, so smeli po pravici upati domačini, da bode vsa vožnja njim izročena. Mnogi so si zato že nakupili dobre konje, da si tudi pri železnici kaj prislužijo. Kaj čuda potem, da so se nemalo ustrašili, ko so zapazili, da je za podjetnikom na Bistrico prišel tudi jud, ki vedno dobro ve, kje je zanj dobra pečenka. Vendar to pot jo ne bode okusil. Podjetnik je bil toli pošten, da je povabil domačine na razgovor, kako bi bilo mogoče oddati vožnjo domačinom. V torek zjutraj so se zbrali

kmetje pri županu, kamor je prišel tudi sam podjetnik. Povedal jim je pogoje, pod katerimi lahko odda vožnjo drugim, in ker pogoji niso slabi, so bili takoj vsi edini v tem, da prevzamejo vožnjo vsega materiala domačini sami. Brez daljšega pogajanja je bila pogodba sklenjena in kmetje so napravili konsorcij za prevažanje in izvolili tudi takoj neko načelnštvo, ki ima skrbeti za ves red. S pogodbo sme biti zadovoljen podjetnik, zadovoljni so pa tudi Bohinjci. Podjetnik dobi v Bohinjcih zanesljive voznike, Bohinjci pa zaslužek, katerega prav zelo potrebujejo. Bohinjci so pokazali s tem svojim nastopom, da imajo res zdrav pojem o združnem življenju.

Slovenski novičar.

Prezentiran je za župnijo Ihan č. g. Anton Antončič, župnik v Planini na Vipavskem in za župnijo Koprivnik č. g. Josip Vrankar, kurat na Ustju.

Umeščen je bil na župnijo Predoslje tamošnji župni upravitelj č. g. Ignacij Zupanc.

Umeščen je bil na župnijo Leše tamošnji upravitelj č. g. Frančišek Bleiweis.

† Kaplan Janez Kozina. Iz Dolenje vasi smo dobili naslednje poročilo: Dne 5. okt. je umrl v Dolenji vasi g. kaplan Janez Kozina. Komaj je nastopil svojo službo, — le 12 dni je bil kaplan v Dolenji vasi — že ga je bolezen jetika hitro položila na mrtvaški oder. Rojen je bil 30. decembra 1877 in posvečen v mašnika 14. julija 1902. Pogreb je bil iz farne cerkve v Dolenji vasi in potem so ga ponesli v njegovo rojstno faro v Ribnico. Naj v miru počiva!

Ustanovni shod „Družbe treznosti“ za vse slovenske pokrajine, ki jo je ministarstvo potrdilo 25. avgusta, bo — če kaj vmes ne pride — v ponedeljek 26. oktobra v knezoškofovski palači v Ljubljani. Že danes opozarjamo na ta velevažni shod vse prijatelje ljudstva.

Novo pokopališče bo na ljubljanskem polju v občini Stožice, tik poleg prostora, na katerem gospod Janeš goji hmelj. Novo pokopališče bo veliko 20

oralov. Pod Martinovo cesto bodo pri železniškem prehodu napravili predor, da mrtvaških prevodov ne bodo ovirali vlaki.

Družba sv. Mohorja. Dne 24. septembra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali si bodemo, da častiti udje dobijo knjige prej ko mogoče. Odpravili bodemo zaboje s knjigami po tej-le vrsti: Škofije: 1. Krška, 2. Amerika in Afrika, 3. Razni kraji, 4. Lavantinska, 5. Ljubljanska, 6. Tržaška, 7. Goriška. — Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avisó“, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čč. poverjenikom povrniti posamezni udje. One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

O d b o r.

Romanje Notranjskih mož in mladeničev na Brezje na Gorenjakem. Notranjski možje in mladeniči so večkrat izražali željo, da bi šli radi skupno na božjo pot na Brezje. Ta želja se jim bo uresničila leto. Romanje notranjskih mož in mladeničev na Brezje se bo vršilo 21. nedeljo po Binkoštih, t. j. 25. oktobra 1903. Ozir vlaka in časa se bo tem potom pravočasno naznanil.

Otvoritev jednorazrednice na visoki Rakitni se je vršila s primerno slovesnostjo ob navzočnosti obilnega ljudstva, šolske mladeži, bližnjega učiteljstva in duhovščine dne 28. septembra. Domači župnik veleč. gospod Jožef Juvanec je izvršil ganljivi cerkveni obred ter imel kratek nagovor.

Vegov spomenik. Gospod drž. poslanec Povše je izročil vojnemu ministru prošnjo moravskega odbora za Vegov spomenik. Vojni, minister, rojen Ljubljčan, je zadevi jako naklonjen in bode dovolil, da se bodo smeli darovi za spomenik junaka in učenjaka Vega nabirati v celih armadi, koncerte bodo smele vojaške godbe prirejati v prid Vegovega fonda. Izjavil je tudi, da nima nič proti temu, če so aktivni častniki udje Vegovega odbora. Fern. baron Fejervary, kancelar reda Marije Terezije, je pa stotniku Kavčiču obljubil, da bode toplo priporočal odborovo prošnjo do cesarja za podporo iz zaklada Marije Terezije. Ker je Vega, če ni bil v vojski, večinoma na Dunaju živel, in tam kot profesor matematike na slavnoznani bombardirski šoli deloval, in njegove ostanke tudi krije dunajska zemlja, bode tudi dunajski občinski svet daroval prispevek za Vegov spomenik. Dotično prošnjo podpira naš rojak dunajski občinski svetnik g. prof. Sturm.

Tako bo morda Ljubljana v kratkem dobila velik Vegov spomenik.

Zgradba knezoškofovih zavodov v Šent Vidu je dovršena, tudi cerkvica, a zadnja je še za ometati in osnažiti, kar se zgodi spou. ladi. Ostalo poslopje je osnaženo. V njem se bo čez zimo delalo znotraj in sicer obrtniška dela: tesarjev, steklarjev, tlakarjev in mizarjev. Popolnoma dovršeno bo vse to in ostalo do prihodnjega poletja. Zatem sledi seveda še oprava. L. 1904. se bodo zavodi lahko že otvorili in izročili svojemu namenu.

Prijet ropar. Zadnji čas je bila celjska okolica v velikem strahu, ker so se vedno množil roparski napadi. Sedaj so pa orožniki prijeli roparja, pred katerim se je tresla celjska okolica, v osebi pekovskega pomočnika Karola Plesnika od Sv. Martina. Plesnik svoja slavna „dejanja“ pripoznava

Zimski vozni red državne železnice. Zimski vozni red na progi Ljubljana-Trbiž se je s 1. oktobrom premenil v toliko, da sta odpadla poletna vlaka, ki sta odhajala iz Ljubljane ob 5 uri zjutraj in ob 1. uri 40 min. popoldne, ter prihajala v Ljubljano ob 8. uri 38 min., ozir. ob 10. uri 43 min. zvečer.

V pridobninsko komisijo za ljubljansko okolico so bili izvoljeni: Fran Ziller v Vodmatu, Ivan Strumbelj z Iga, Ivan Tomšič z Verda pri Vrhniki, Ivan Plevnik iz Spod. Kašlja. Namestniki so; Mihael Marenčič, župan v Mostah, Josip Arhar iz Vižmarjev, Ivan Intihar, kolar na Igu, Lovro Pavčič iz Zavoglja.

„Krščanskega Deto juba“ 3. številka je ravnokar izšla. Kakor dosedaj vsi zvezki nudi tudi ta svojim bravcem kaj raznovrstno, zelo mično vsebino: katehet si zajema iz nje koristnih katehetskimi navodil; „Pismo slovenskim materam“ daje materam zlate nauke; kaj poučne in vzgojevalne so tudi ostale povestice in črtice. Vrhu tega ima ta tretji zvezek dvojno prilogo: „Boj zoper lažnjivost“ izpod spretnega peresa znanega mladinskega pisatelja g. Ant. Kržiča ter ono lepo molitvico v čast presv. Srcu Jezusovemu, ki so jo škof tako toplo priporočili. „Krščanskemu detoljubu“ moramo dati vso čast: Kaj marljivo in skrbno vrši sicer v malem okviru svojo prevažno nalogo na polju krščanske vzgoje. Mi kar najtopleje list priporočamo. Naj bi ne bilo nobene krščanske družine, ki bi ne imela tega tako ljubeznjivega prijatelja krščanske mladine. Vzgojitelji, širite ta list! Udje društva krščanskih detoljubov dobivajo brezplačno list, ki izhaja štirikrat na leto. Udnina tega prevažnega društva znaša dve kroni na leto.

Iz Mengša. Koncu m. m. nas je zapustil naš obče spoštovani in priljubljeni kaplan č. g. A. Golf. Bil je zelo marljiv duhoven, v cerkvi kakor tudi zunaj

cerkve v raznih društvih. Nekateri so ga radi tega črtili. Zato mu želimo na novi službi bolj udana srca kakor jih je imel tukaj! Da sedaj nismo brez duhovnega pastirja, se razume. Prišel je k nam kakor smo v tem kratkem času spoznali, zelo goreč duhoven, ravno tako tudi vnet za razna katoliška društva. Zakaj ker ravno taka društva potrebujejo dobrega vodnika.

Velikanske povodnji v planinskih deželah. Velikanski vihar, ki je divjal v noči od nedelje na ponedeljek, dne 13. sept. je napravil strašno škodo v planinskih deželah. Vihar je razrušil mnogo hiš, odnesel mostove, ruval drevesa in napravil mnogo škode na polju. Tudi mnogo ljudi je utonilo. Posebno strašno je vihar divjal na Koroškem. Drava je strašno narasla. V mnogih kletah v Beljaku je stala voda do vhodov. Po Dravi je plulo mnogo lesa, mrtva trupla, živali, brzajavni drogi itd. V Bistrici je voda razrušila več hiš. V Špitalu je padel v Dravo železen most. Voda je odnašala zaboje, stoge itd. V veliki nevarnosti so bila Vrata. Kraji v gorenji Kanalski dolini so bili preplavljeni. Promet med Gorenjim Trbižem in Pontabljem je bil ustavljen. V Vkovah je podrtih 15 hiš. Skale so se valile v dolino, zemlja se je na mnogih krajih podsula. Most pri Malem Aminu je voda odnesla. Železniški promet z Rajblom je bil onemogočen. — Iz Beljaka smo dobili še naslednje poročilo: V usnjarski ulici v Beljaku je bila nevarnost tolika, da so morali s čolni reševati ljudi. Vsi mostovi od Špitala do Beljaka so razdejani. Nekaj ljudi je utonilo. V Muhrovi tiskarni so stroji pod vodo. Drava še vedno narašča. Škoda je velikanska. Tudi v St. Mohor je moralo priti vojaštvo na pomoč. — V Ziljski dolini je Zilja napravila velikansko škodo. — Vsi leseni mostovi preko Drave so na Gorenjem Koroškem razdrti. Okolica Trbiža je bila pod vodo. — Na mnogih gorenje-štajarskih progah je bila ustavljen železniški promet; Mura je pri Judenburgu izstopila in preplavila predmestje. — Tudi na Solnograškem je voda napravila mnogo škode na železnicah in na polju.

Sreča v nesreči. V Hrašah pri Smeldniku je padel 22. sept. 29letni France Knific s cerkvene strehe kakih 8 m globoko. Marija in angelj varuh sta ga obvarovala vsake večje nesreče, kajti le na desni roki se je malo opraskal. Zato se jima tem potom kar najtopleje zahvaljuje. — Ob enem nam je prijetna dolžnost javno se zahvaliti vrlemu gospodu županu Antonu Burgerju. Edino radi njegovih zaslug ima sedaj naša lična podružnica sv. Jakoba nov veliki zvon, prenovljene altarje, nov tlak; skratka popravljena je in prenovljena od vrha do tal. Za blagor ljudstva in čast božje vneti g. župan se ni

strašil ne truda ne stroškov, zato prosimo Boga: „Povrni mu stotero in ohrani nam ga še mnogo let“.

Hvaležni vaščani.

Koliko se sme pričakovati pomoči tam, kjer imajo liberalci prvo besedo naj nam pojasni naslednji dogodek: Ko smo Begunjci 18. t. m. prosili Cerkniškega župana, g. Šerkota in njegovega sina za platnene cevi požarne brambe, da bi laglje ugasili cerkveno apno, nam je bila prošnja prav robato odbita. G. župan in Vaš nadepolni sinko! li ne veste vidva, da je bila Cerkniška požarna bramba ustanovljena z zdajšnjo pomočjo Meniševcev? Takrat smo Begunjci dobri, kadar potrebujete pomoči in prispevkov, kadar se pa mi v kaki malenkosti zatečemo k vam, nas pa robato zavračate. Zapomnili si bomo to, kadar bodete še prosjačili po Menišiji.

Drobtinice.

Iz življenja sv. očeta. Kardinal Mocenni je oskrbnik papeževih posestev in je dobil povelje, izplačati rimskim revežem 100.000 lir. Kardinal je prosil za avdijenco in je dokazoval, da je ta svota previsoka. „Ali ne zaupate, eminenca, na božjo previdnost?“ je vprašal papež. „Zaupam“, odgovori kardinal, „in vendar trdim, da je ta svota previsoka za vatikanske finance.“ „Eminenca“, je zažugal papež, „ako bodete še nekaj časa ugovarjali, bom namesto sto tisoč lir zapisal 150.000.“ Nato je kardinal odšel.

O burskem vjetništvu poroča Wiesbadenska pomožna zveza za Bure sledeče: Glavni vzrok, da so Buri tako mrli, je bil, kakor trdijo Angleži, nečednost Burov. Sedaj pa smo zvedeli, da so bile v kruhu, katerega so jedli vjetniki, ptuje primesi, med temi tudi steklen prah. Ta resnica sedaj ni le Burom znana, ampak še celo angleški listi jo omenjajo, vendar pa noče angleška vlada iz lahko razumljivih vzrokov ničesar preiskavati. Očitno je torej, da so te primesi, nikakor pa ne burska nečednost bil vzrok, da jih je toliko pomrlo. 2000 sirotam, 12 000 na pol sirotam in 6000 vdovam se godi sedaj slabše, kakor med vojno.

S „fajfo“ v smrt. Hudomušnost samomorilcev je velika. Z mostu cesarja Franc Jožefa na Dunaju je skočil pred dnevi okrog 35 let star mož ter zginil v valovih. Pred samomorom je še prosil finančnega paznika, ki straži pri mostu, za ogenj ter si našgal „fajfo“. Potegnil je parkrat krepko, se zavihtel čez mostno ograjo in s fajfo v ustih skočil v Donavo.

Okoli sveta v 14 minutah. Vsled spopolnjenja prekomorskih brzojavnih zvez more brzojavna vest v nekotikih minutah obleteti vso zemljo. Pred kratkim je hotel ameriški list napraviti v tem praktičen

poskus in je iz jednega svojih uradov poslal brzojavko v drugi urad, ki je v isti hiši in sicer tako, da je brzojavka šla okoli sveta. Dotični urad je dobil brzojavko po 14 minutah.

Skandal na pošti. Poroča se iz Lizbone 22. t. m.: Že nekoliko časa izginevajo najdragocenejše stvari v skladišču pošte, ne da bi bilo mogoče pri še tako strogi paznosti tatove zaslediti. Še le sedaj se je zapazilo, da so uradniki sosedne pisarne, katera pripada finančnemu ministertvu in kjer se je pobirala colnina, naredili luknjo skozi steno ter jo prekrili z neko sliko. Od tam torej, bržkone s pomočjo enega pomočnika v poštini pisarni, so kradli najdragocenejše stvari, ne da bi obudili sum. Pričakujejo dolge soodne obravnave in odpustitve mnogih uradnikov.

Največja kuhinja na svetu. Pariški bazar Bon Marché se odlikuje v tem, da ima največjo kuhinjo na svetu. Ta trgovska hiša preskrbljuje hrano za vse svoje uslužbence in teh ima do 4000. Naravno je, da se mora za tako množino tudi neobičajna množina jedi pripravljati, in v to svrhu služijo veliki aparati in razne priprave za brzo kuhanje. Najmanji lonec obsega 75 litrov, največji 375 litrov. Za zajutrak se potroši nič manj nego 7.800 jajc in do 750 litrov kave. Pri kuhanju je do 60 kuharjev in okoli 100 pomagáčev.

71 samomerov med vojaki je bilo v avstrijski armadi tekom dveh mesecev in sicer meseca decem. leta 1902 in meseca januv. leta 1903, kakor poroča sedaj uradno poročilo o zdravstvenih razmerah v armadi. To se pač grozne številke! Kdaj bo vojno ministertvo odločno odpravilo v z r o k e takim pojavom?

Loterijske vraže. Znani italijanski pisatelj je spisal knjigo zoper loterijo. Zelo so jo hvalili in mu prorokovali, da bo imela knjiga dober moraličen upliv. In res upliv ni izostal, kajti kmalu potem je dobil pisatelj sledeče pismo: „Častiti gospod! Iz hvaležnosti do od mene brane knjige proti loteriji primem za pero in Vam naznanim svojo srečo. Vaš spis šteje 88 strani, 44 listov in je bil izdan 27. marca. Stavil sem številke 88, 44 in 27 ter zadel terno pri zadnjem vlečenju. O, da bi vsi pisatelji vedno tako koristne knjige pisali!“ ...

Kje so najmanjši voli? Na velikem predindijskem polotoku živé voli, katerih velikost ne znaša več kakor 75 centimetrov. Vendar pa imajo te živali izvanredno vstrajnost, so urni in močni. Porabljajo jih za prevažanje majhnih dvokolesnih voz. Ti volički zamorejo milje daleč neprenehoma leteti in prehodijo v 24 urah 100 angleških milj, ne da bi pili ali jedli.

Čuden pogoj v oporoki. Na Francoskem v mestecu Raincy je umrl pred dnevi bankir Mozel in zapustil občini veliko svoto denarja, toda le pod tem pogojem, da njegovo truplo slovesno 3 ure daleč peljajo na izprehod. In to se je tudi zgodilo. Z godbo in zastavami so peljali truplo tri ure daleč v veliko zabavo otrokom in radovednežem, in zdaj zamore občina mirno uživati zapuščino.

Rudolf Falb — umrl. Iz Berolina prihaja vest, da je ondi umrl znani vremenski prerok Rudolf Falb. Falb je bil rodom Štajerec. Rojen je bil dne 13. apr. 1838 v Obdachu. Najprej se je posvetil duhovniški službi ter je nekaj časa kapelanoval po Gorenjem Štajerskem. Leta 1872. je zaslepljen in zapeljan izstopil iz katoliške cerkve in prestopil k protestantizmu.

Iz Stare Loke. Dne 25. t. m. je umrla pri svetu Duhu v visoki starosti samska Maruša Žantar. Ranjka je bila pobožna, sveta duša. Bog jo je rešil večletnega trpljenja, ki ga je ginljivo-udano prenašala. Naj prosí v nebesih za nas!

Za smeh in kratek čas.

Besedne uganke.

I.

a	a	soglasnik
a a a a a	mesto	
a a a a a	dežela v Avstriji	
a a b b d	moško ime	
e e e e e	župnija na Gorenjskem	
g i j j j	častnik	
j k k k l	meseč	
l m m n n	zidivo	
n o o o o	stara mera	
o o p p p	reka	
p p r r r	oborožena moč	
r r s s t	mesto na Češkem	
u v v	žensko ime	
ž	samoglasnik	

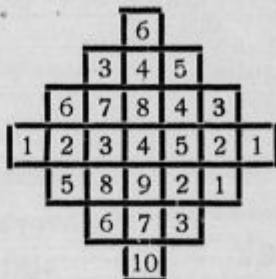
II.

a a a	cesarski namestnik
a a a b b	siromak
č č e e n	del rimskega gledišča
n n n o r	gora na Kranjskem
r s s	dragocenost

III.

Neko zabavišče ima v prvem oddelku 16, 21, 18 otrok, v drugem 16, 20, 12, v tretjem 10, 23, 18, v četrtem pa 21, 6, 3 otrok. Kako se zove to zabavišče?

Biser.

Rebus.

1 kri Vič 1 $\frac{vi}{r}$,ličnih sneg'

prav prav
prav prav
prav prav
prav prav
prav prav

Rešitev ugank v zadnji številki.

Besedni uganki.

I.

Goreči ogenj.

II.

Škofovi savodi.

Štirikot.

Domovina.

Rebusa.

Bog in narod!

Tržne cene v Ljubljani

dné 14 oktobra

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	1	32	Pšenica 100 kg	16	40
Telečje meso	1	60	Rž	12	—
Prasičje » sveže »	1	70	Ječmen	12	80
Koštrunovo meso »	1	—	Oves	13	—
Maslo	2	4	Ajda	17	—
Mast prasičja	1	60	Proso, belo, »	16	40
Slanina sveža	1	70	Koruza	16	—
» prekajena »	1	70	Krompir	5	—
Jajce, jedno	—	5	Drva, trda, m ³	7	60
Mleko, liter	—	18	» mehka, »	6	—
Piščanec	1	20	Seno, 100 kg	7	60
Gelob	—	40	Slama, »	7	—
Fizol, liter	—	2	Pšenična moka št. 1	27	50
Grah, »	—	4	Koruzna »	20	—
Leča, »	—	24	Ajdova » št. I	34	—

Prilodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 5. novembra 1903.

Loterijske srečke.

Line,	3. oktobra	76	68	17	78	89
Trst,	3. oktobra	17	78	2	72	31
Dunaj,	10. oktobra	79	75	52	8	86
Gradeo,	10. oktobra	27	5	17	54	7

Deček 127 3-1

poštenih starišev se sprejme
tako j za pekarski obrt pri
OROSLAV-u BRIC
pekarskemu mojstru v Litiji.

Koverte s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna

Laško in istrsko brinje in fige

za žganjekuho

prodaja po zelo nizkih cenah

A. Šarabon v Ljubljani

179 2-1 tik sv. Petra cerkve.

Na zahtevo se pošiljajo vzorci.

Tem potom naznani trgovina

„Pri Škofu“

Ljubljana, Pogačarjev trg (Sadni trg),

da je založena z novim zimskim blagom kakor
štof in sukno za moške obleke, volneno
in sukнено, za ženske lep perlini parht,
pletene (jagerske) srajce in hlače v vseh
velikostih za otroke moške in ženske
nogavice itd. Posebno omenim veliko
zalogo ogrinjalk in volnene rute V za-
logi so tudi lepi kooli in doma izdelani
koltri. Toraj bodi vsakemu ta prodajalna za
nakup priporočana. 169 4-2

64 7

Ilustr. ceniki
na razpolago.

Anton Belec v št. Vidu nad Ljubljano

izdeluje in priporoča cer-
kvene svetilnice ali stal-
nice iz kositarja, ali mede-
nine in iz tempaka, obha-
jilne svetilnice, pušice z
zvončki, štedilna žele-
zna ognjišča; prevzema
kritje streh in zvonikov.

Hamburg-Amerika Linie

Največje
najstareje
parobrodno
društvo
na
svetu.

Njega
parobrodje
obsega
280
velikanskih
parnikov.

v Ameriko zanesljivo v **6** dnevih

direktna, najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki
iz **Hamburga** v **Novi York** ali pa v **Halifax**.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:

Hamburg-Amerika Linie

Fr. Seunig v Ljubljani

Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šranje.

Pozor!

Po najvišji ceni kupuje
razna zelišča (rože), cvetje ko-
renine, semena, skorje itd.

Drogerija

Anton Kane

Ljubljana, Šelenburgove ulice
št. 3. 139 4

Izgubil se je majhen
pes (ratler).

Kdor kaj vé, naj se izglasi:
Poljanska cesta 33. 165 2-2

Šunke

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr.;
brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr.,
plečeta brez kosti 90 kr., suho
meso 78 kr., slanina 82 kr.,
prešičevi jeziki 1 gld., govej-
1 gld. 20 kr., glavčina brez
kosti 45 kr., dunajske salame
80 kr., prave, boljše 1 gld.,
iz šunkna gld. 1.20. ograska
1 gld. 80 kr. velika klobasa
ena 20 kr. 120 8-6

Janko Ev. Siro.